

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Suur-Nõmmküla raketibaas Läänemaal Noarootsi vallas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	5
4. Täiendav info.....	27

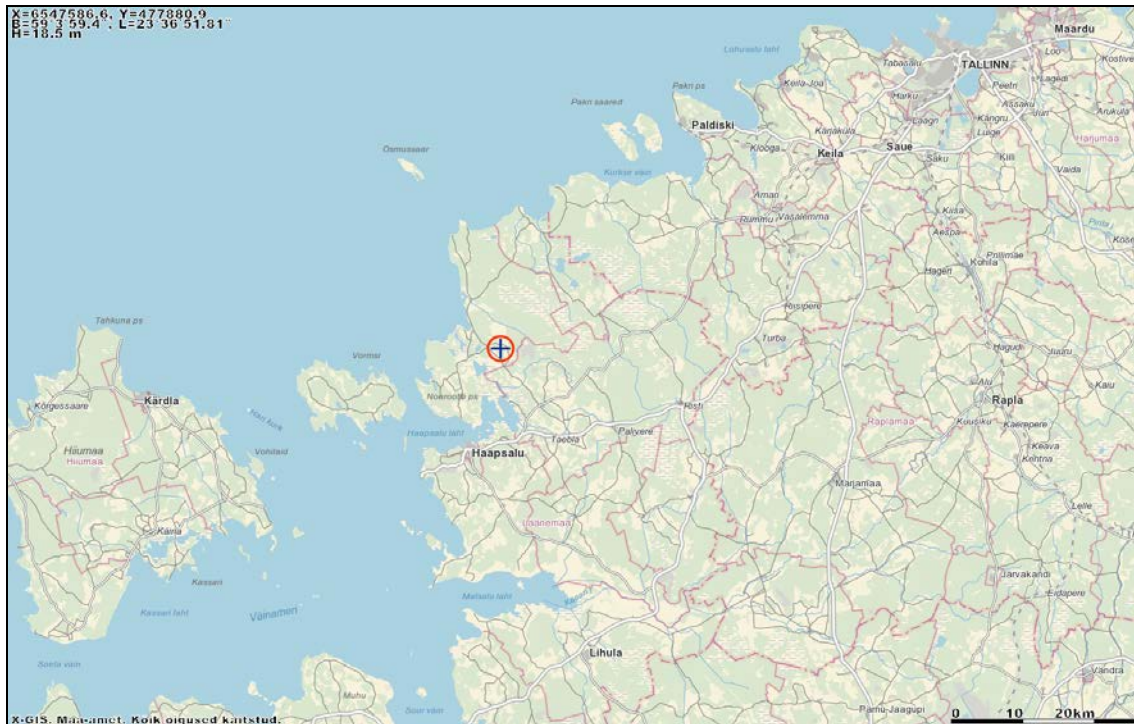
Koostajad:
Ain Tähiste, Mart Mõniste

2014

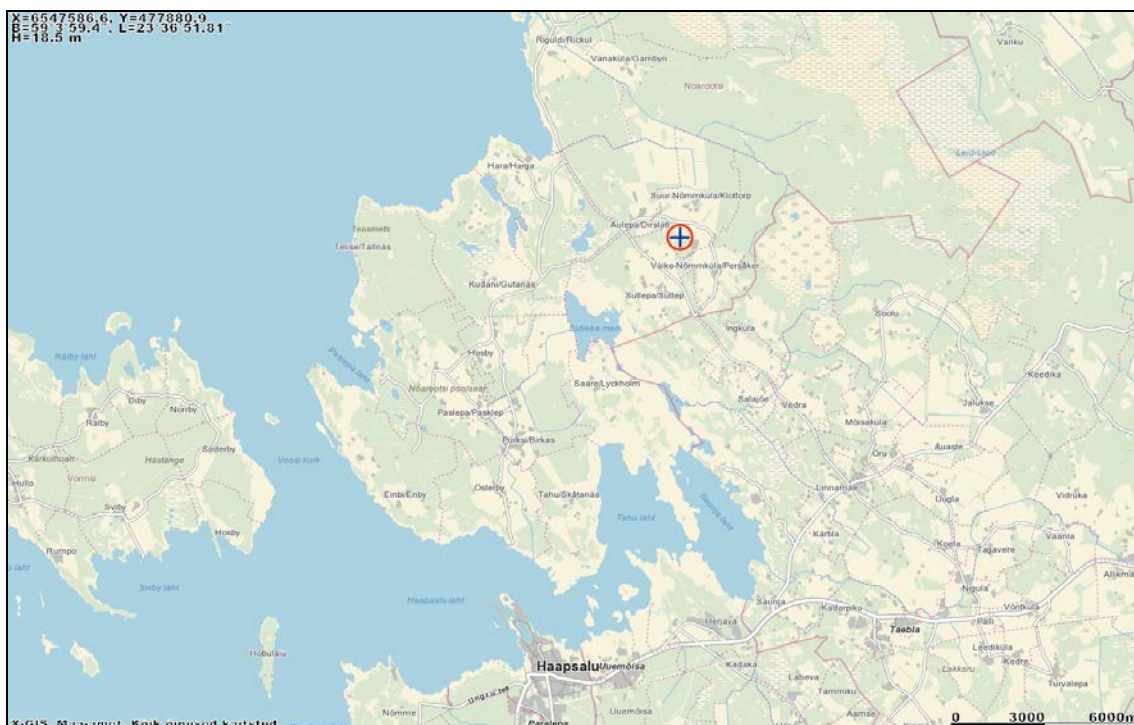
1. Kohustuslikud andmed

1.1	Algne nimetus	Sutlepa (Väike-Nõmmküla) raketibaas
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	94. seniitraketibrigaadi 3. divisjonigrupi juhtkond ja komandopunkt, seniitraketidivisjon
1.3	Aadress	Lääne maakond, Noarootsi vald, Suur-Nõmmküla (Klottorp) tunnus: 52001:002:0692 tunnus:52001:002:0723 Baasi objektid asuvad vähemalt viiel kinnistul, osa katastrisse kandmata
1.4	Koordinaadid	59°3'59.4", 23°36'51.81"
1.5	Algne teave, sh ajalugu	
1.6	Praegune funktsioon	kasutuseta
1.7	Seisukorra hinnang	Lagunenud varemed
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Kaugus Haapsalust 14 km (lennult)
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (4)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (44)
1.11	Seotud ehitised	Rohuküla seniitraketidivisjon on 20 km kaugusel, Nõmme divisjon 18 km kaugusel.
1.12	Põhiüksus	94. seniitraketibrigaad
1.13	Lisateave	Kuni 1990. a-ni oli Väike-Nõmmkülas 16. srdrn, mille relvastuses oli lähiulatusega seniitraketikompleks S-125M „Neva-M“.
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg: 23. aprill 2014
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

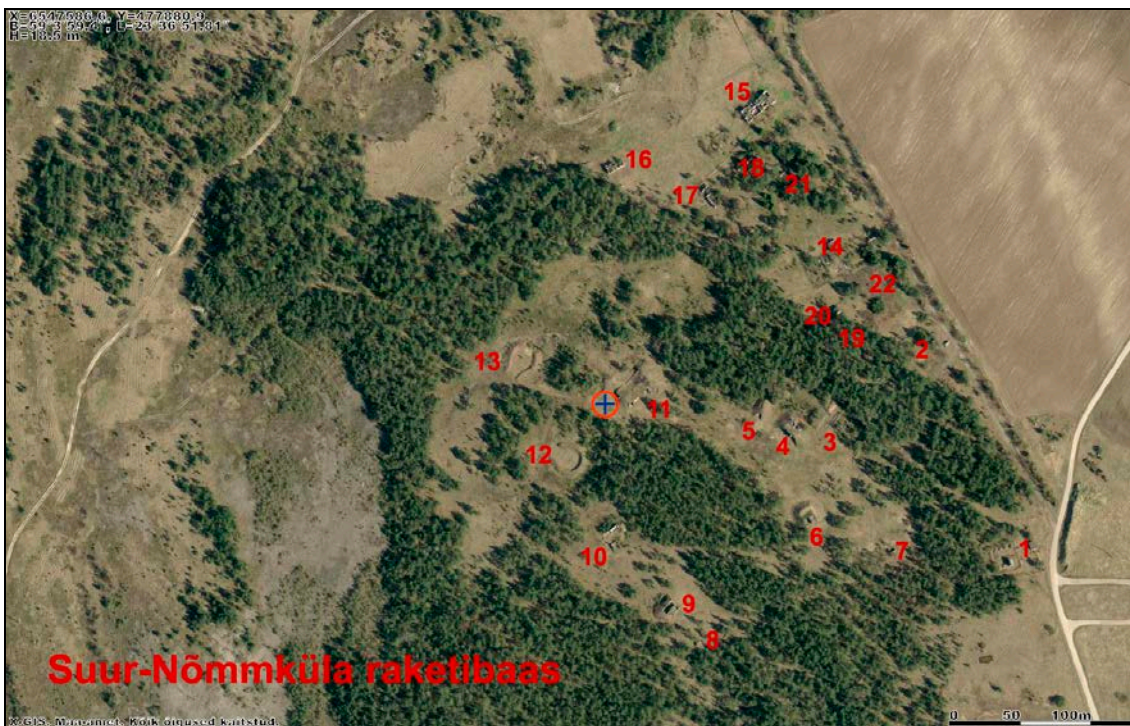
2. Asukoha skeemid

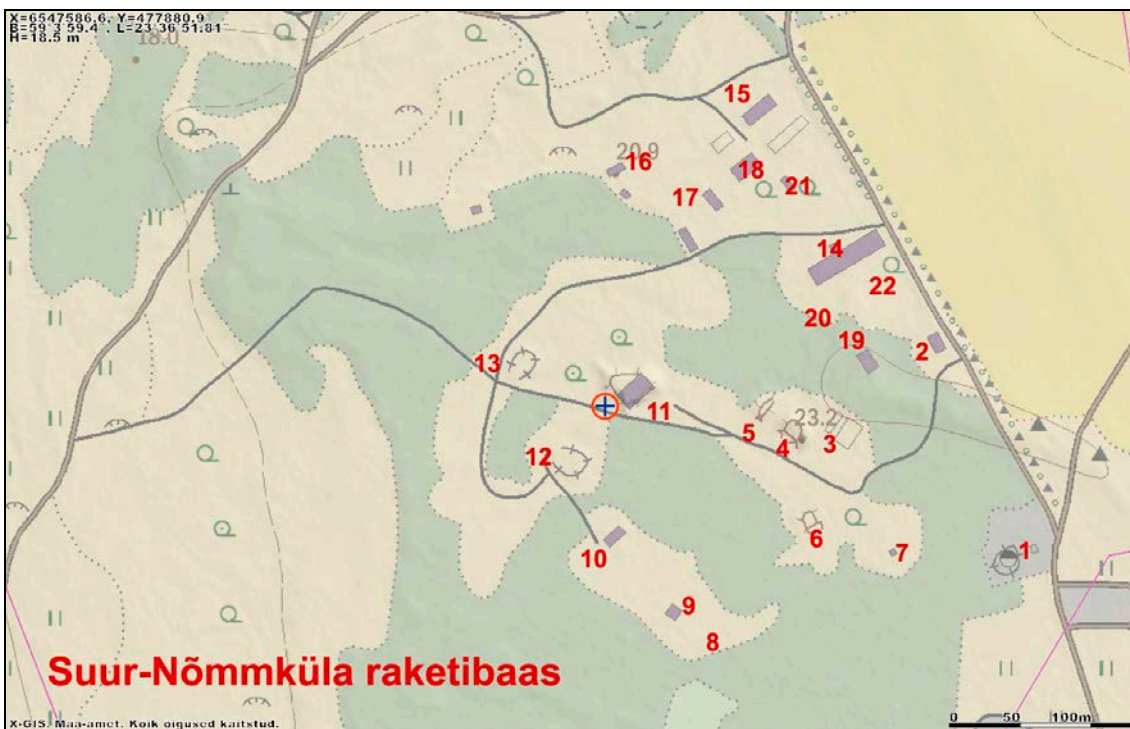
Skeem 1. Suur-Nõmmküla raketibaas Läänemaal Noarootsi vallas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 2. Suur-Nõmmküla raketibaas Noarootsi vallas Suur-Nõmmkülas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 3. Suur-Nõmmküla raketibaasi objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 4. Suur-Nõmmküla raketibaasi objektid. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

1 - kütuseoidla (tsiviil?)	12 - stardiplats
2 - pääsla	13 - stardiplats
3 - vundamendid	14 - vundament
4 - angaar	15 - hoone
5 - varjend	16 - hoone
6 - angaar	17 - hoone
7 - hoone	18 - hoone
8 - dott	19 - peldik
9 - angaar	20 - hoone
10 - angaar	21 - pumbamaja
11 - tsentraalpost	22 - asfaltplats

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (119). Suur-Nõmmküla raketibaas. Pääsla [2], vaade kagust.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 2 (121). Suur-Nõmmküla raketibaas. Pääsla [2], vaade loodest, linnaku poolt.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 3 (002). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaar [4], vasakul paistab varjend [5].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 4 (010). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaar [4]
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 5 (004). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaar [4]
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 6 (012). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaari [4] katusel on kaks laskepessa-vaatlusposti.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 7 (023). Suur-Nõmmküla raketibaas. Meeskonna varjend [5], paremal paistab angaar [4].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 8 (016). Suur-Nõmmküla raketibaas. Meeskonna varjend [5].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 9 (019). Suur-Nõmmküla raketibaas. Meeskonna varjend [5].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 10 (020). Suur-Nõmmküla raketibaas. Meeskonna varjend [5].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 11 (091). Suur-Nõmmküla raketibaas. Garaaž [6].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 12 (102). Suur-Nõmmküla raketibaas. Garaaž [6].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 13 (097). Suur-Nõmmküla raketibaas. Garaaž [6].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 14 (100). Suur-Nõmmküla raketibaas. Garaaž [6].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 15 (105). Suur-Nõmmküla raketibaas. Hoone [7].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 16 (103). Suur-Nõmmküla raketibaas. Hoone [7].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 17 (089). Suur-Nõmmküla raketibaas. Vasakul dott [8], paremal angaar [9].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 18 (081). Suur-Nõmmküla raketibaas. Dott [8].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 19 (086). Suur-Nõmmküla raketibaas. Doti [8] laes on armatuurina kasutatud traktori? ratast.

Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 20 (070). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaar [9].

Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 21 (072). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaar [9].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 22 (077). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaar [9].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 23 (061). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaar [10].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 24 (062). Suur-Nõmmküla raketibaas. Angaar [10]. Kamomaalingud müüridel tunduvad olevat originaalsed.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 25 (025). Suur-Nõmmküla raketibaas. Tsentraalpost [11].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 26 (027). Suur-Nõmmküla raketibaas. Tsentraalpost [11].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 27 (030). Suur-Nõmmküla raketibaas. Tsentraalpost [11]. Materjalivali tavakohaselt kirju - betoonpaneelid, betoonivalu puidu ja looduskiviga, silikaattellis.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 28 (038). Suur-Nõmmküla raketibaas. Tsentraalpost [11].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 29 (039). Suur-Nõmmküla raketibaas. Tsentraalpost [11].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 30 (044). Suur-Nõmmküla raketibaas. Tsentraalpost [11]. Juhtimiskeskuse (?) seinetel on säilinud maalingud.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 31 (052). Suur-Nõmmküla raketibaas. Tsentraalposti [11] tagumise sissepääsu ees on postamendi jäänused, ilmselt on sellel olnud rakett?
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 32 (056). Suur-Nõmmküla raketibaas. Stardiväljak [12]. Stardiväljakud on erinevas säilivusastmes - kahel on äratuntavad vallid, kahest on aimata ainult kontuur.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 33 (058). Suur-Nõmmküla raketibaas. Stardiplats [13]. Lisaks on ühe stardiplatsi vallid märgata sellest 350 meetrit loode pool.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 34 (124). Suur-Nõmmküla raketibaas. Vundament [14] linnakus.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 35 (176). Suur-Nõmmküla raketibaas. Hoone [15].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 36 (169). Suur-Nõmmküla raketibaas. Hoone [15].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 37 (149). Suur-Nõmmküla raketibaas. Hoone [18].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 38 (144). Suur-Nõmmküla raketibaas. Hoone [18] seinal on hästisäilinud Moskva-80 olümpia embleem.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 39 (113). Suur-Nõmmküla raketibaas. Peldik [19] on hästi säilinud, isegi uks on terve, ainult katus on sisse varisenud.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 40 (114). Suur-Nõmmküla raketibaas. Peldik [19] on neljakohaline.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 41 (135). Suur-Nõmmküla raketibaas. Pumbamaja [21].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 42 (125). Suur-Nõmmküla raketibaas. Hoone [20].
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 43 (123). Suur-Nõmmküla raketibaas. Asfalteeritud plats [22] pääsla [2] ja linnaku vahel.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

Foto 44 (110). Suur-Nõmmküla raketibaas. Piirdeaia okastraat on naelutatud kasvavate puude külge.
Foto Mart Mõniste 23.04.2014.

4. Täiendav info

NSV Liidu ja Venemaa relvajõud Eestis 20. sajandi lõpukümnendel.

Esimene osa: ülevaade Eestis asunud NSV Liidu ja Venemaa relvajõududest (v.a. merevägi). Koostaja Jüri Pärn 2007

1) 3. divisjonigrupp juhtkonna ehk süsteemi komandopunktiga¹ (KPS) nr 1 (s/o 56178-F, kutsung „Vintšester”; kasutati ka kujul „KPS-3”) Sutlepa lähedal Väike-Nõmmkülas, millele allusid kolm kesktegevuskaugusega S-300PS stardidivisjoni ning võib-olla ka tehniline patareid. Kuni 1990. a-ni oli Väike-Nõmmkülas 16. srtn, mille relvastuses oli lähiulatuses seniitraketikompleks S-125M „Neva-M”. Grupi allüksused 1990–92 olid:

- a) 6. srtn (s/o 56178-H, kutsung „Galetšnik”) Rohukülas (Läänemaal). Sõjaväelaste endi seas oli asukoha nimetusena kasutusel Tubriku — seal asunud endise (ja nüüdseks taastatud) küla järgi. Kuni 1990. a-ni oli samas 17. srtn, kompleksiga S-125M.
- b) 7. srtn (s/o 56178-G, kutsung „Lokotok”) Rohuküla lähedal Nõmme külas (Läänemaal), sõjaväelased kutsusid seda kohta endise küla järgi Karatumaks. Kuni 1990.a-ni oli samas kohas aga 8. srtn, mille relvastuses oli kesktegevuskaugusega seniitraketikompleks S-75M3 „Volhov-M3”. Samas oli ka tuumalõhkepeade hoidla „Pantsir”, mida S-75 puhul nimetati „rajatis 7A”.
- c) 8. srtn (s/o 56178-U, kutsung „Betonnõi”) Nõva lähedal Kiviojal (Suurekivi bussipeatuse ja metsavahikoha juures, Harjumaal). 1990. a-ni oli seal 15. srtn kompleksiga S-125M.
- d) Tehniline patareid? Karatumal või Väike-Nõmmkülas?.

¹ (командный пункт системы, КПС)